

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului Control Financiar de Stat

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect al hotărârii Guvernului a fost elaborat și promovat de către Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de Regulament a fost elaborat în scopul executării prevederilor pct. 7.17 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023.

În același timp, potrivit prevederilor art.14 alin.(1) din Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr.98 din 04.05.2012, pentru asigurarea implementării politicii statului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care sînt încredințate unui minister, în subordinea acestuia pot fi create autorități administrative cu forma de organizare juridică de agenții, servicii de stat și de inspectorate de stat. Astfel, alin.(5) din articolul menționat prevede că, Inspectoratul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control de stat în subdomenii sau în sfere din domeniile de activitate a ministerului.

Proiectul are drept obiectiv crearea unui cadru normativ, care va îmbunătăți și eficientiza funcționalitatea controlului financiar al Ministerului Finanțelor, precum și va îmbunătăți gestionarea finanțelor și a patrimoniului public, asigurînd un management performant prin crearea condițiilor de respectare, de către persoanele cu funcții de răspundere, a reglementărilor în vigoare.

Se menționează, că la momentul actual Inspecția Financiară activează în temeiul art.78 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale și Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1026/2010, care nu a fost actualizat și adus în concordanță cu modificările cadrului normativ, astfel, activitatea acesteia urmînd a fi modernizată și desfășurată în baza Regulamentului adoptat.

Conceptul de control financiar public intern (CFPI), a fost introdus în 2002 de către Direcția Generală Buget a Comisiei Europene (CE) în capitolul negocierilor de

aderare legat de controlul financiar (Capitolul 32). Acesta constă din trei piloni: managementul financiar și controlul (FMC) bazat pe conceptul de responsabilitate managerială; audit intern în conformitate cu standardele internaționale; și, unitățile centrale de armonizare (UCA) din ministerele de finanțe, care sunt motorii cheie ai reformei CFPI.

Responsabilitatea managerială presupune tragerea la răspundere a managerilor pentru obținerea rezultatelor și responsabilizarea acestora pentru implementarea sistemelor de control intern eficiente; controalele interne nu se bazează pe mecanisme externe proceselor de management, ci sunt încorporate în sistemul CIM.

Viziunea a fost că, dacă cei trei piloni sunt bine dezvoltați, nu ar trebui să fie nevoie de un control central ex post, cum ar fi inspecția financiară. Într-adevăr, după cum s-a menționat mai sus, procedurile de control ar fi încorporate în sistemul CIM, iar auditul intern ar determina eventualele deficiențe în ceea ce privește aceste controale. Mai mult, instituția supremă de audit (ISA) ar efectua audituri financiare ex post, de conformitate și de performanță privind funcționarea CIM și a sistemului de audit intern.

Uniunea Europeană, odată cu oferirea statutului de țară candidat, a creditat Republica Moldova la acest capitol, având un cadru legal instituit, iar eforturile de implementare a acestui concept fiind în desfășurare.

Cu toate acestea, acest lucru nu s-a realizat în practică. Cu toate că, în mare parte, cadrul legal este unul bine structurat și funcțiile fiecărei părți sunt descrise, în practică sistemul de control intern managerial, conform ultimelor rapoarte este subdezvoltat, iar conform rezultatelor inspecției financiare există riscuri materializate de fraudă și iregularități la toate nivelele.

În același timp, un factor ce ar determina subdezvoltarea CIM, în afară de lipsa instrumentelor și capacităților limitate ale instituțiilor în aplicarea sistemelor de management, îl reprezintă dublarea cu inspecții financiare complexe, care este perceput de către manageri ca pe o funcție de validare a tranzacțiilor și procedurilor financiare, subminând atât din responsabilitatea acestor manageri, dar și din necesitatea utilizării funcției de audit intern.

Într-un sistem care respectă CFPI, inspecția financiară este o funcție ex post care se concentrează asupra cazurilor individuale care au avut loc și în care sunt identificate sau raportate suspiciuni specifice de abatere. Obiectivul principal al acestei funcții este investigarea neregulilor și fraudelor, cu scopul final de a corecta și sancționa. Nu este vorba de a căuta în mod activ cazuri pentru a investiga. Auditul intern este, de asemenea, o activitate ex post, dar privește spre viitor, obiectivul principal fiind acela de a sprijini managementul în îmbunătățirea organizației, oferind asigurare

independentă că procesele sale de management al riscurilor, guvernantei și controlului intern funcționează eficient.

În administrațiile în care auditul intern nu este pe deplin dezvoltat, această funcție completează responsabilitatea managerilor superiori și asigură că cazurile individuale de management defectuos și neglijență sunt tratate prompt și eficient.

Acolo unde există atât auditul intern, cât și inspecția financiară, sistemul PIFC ar trebui să se asigure că funcțiile se completează reciproc. Aceasta înseamnă că diferențele de obiective, metodologii și caracteristici ale fiecăruia ar trebui respectate pentru a garanta complementaritatea acestora, că rolurile ar trebui clar definite și înțelese, inclusiv de către conducerea superioară și de către instituțiile responsabile pentru fiecare dintre funcții, și că, dacă există este o schimbare a rolurilor lor, nu ar trebui să fie o schimbare imediată, ci o tranziție treptată între cele două.

În același timp, funcțiile de Audit extern, la nivel local de asemenea nu sunt pe deplin acoperite din motiv de lipsă de capacități instituționale ale Curții de Conturi, ceea ce prezintă un risc major de vacuum la nivel local.

Totodată, păstrând controalele complexe, de tip inspecție, autoritățile locale nu pot beneficia de funcția de audit extern, care are și ea menirea să impulsioneze răspunderea managerială.

Astfel, actualmente Inspecția financiară, cu un număr de 135 de unități, și o finanțare medie anuală de la buget în mărime de 30 mil. lei, își realizează misiunea de efectuare a controalelor ex-post în vederea identificării activităților și proceselor în care mijloacele financiare bugetare au fost utilizate în mod ilegal și neconform.

Prin urmare, pentru a impulsi dezvoltarea conceptului de responsabilizare financiară conform standardelor internaționale, se impune reorganizarea Inspecției Financiare în Inspectoratul Control Financiar de Stat (ICFS), cu delimitarea clară a atribuțiilor, pentru a nu se dubla cu sistemul de CFPI și funcțiilor Auditului Extern.

Suplimentar funcțiilor de inspecție financiară, odată cu reorganizarea Inspecției Financiare, se propune introducerea unor funcții noi, care au ca scop eficientizarea procesului de planificare și execuție bugetară precum și promovarea Inspecției Financiare ca fiind un organ promotor al utilizării raționale al resurselor naționale și externe.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Acest proiect presupune armonizarea cadrului normativ în domeniu la Aquis-ul Comunitar și are ca scop implementarea prevederilor Capitolului 32 "Control

Financiar”, prin intermediul Planului de acțiuni privind ridicarea nivelului de pregătire pentru aderare la Uniunea Europeană și alinierea la legislația UE pe cele 33 de capitole din *acquis*” (PA-33). De asemenea funcțiile noi introduse vin în aplicarea Regulamentului (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 și art.12.5, 27 și 30 ale Financing Agreement for the Interreg programme (Interreg VI-A) NEXT Romania-Republic of Moldova.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Regulament stabilește statutul, cadrul juridic, principiile fundamentale de activitate, atribuțiile, drepturile, obligațiile, modul de organizarea și funcționare a Inspectoratului Financiar de Stat din subordinea Ministerului Finanțelor.

Conform acestui proiect Inspectoratul Financiar de Stat, prin activitatea sa, protejează interesele financiare ale statului, pune accentul pe gestionarea conformă a fondurilor și patrimoniului public, acționând ca o funcție de control financiar al Ministerului Finanțelor privind conformitatea cu legislația operațiunilor și tranzacțiilor ce țin de gestionarea resurselor bugetului public național și patrimoniului public.

Prin proiectul de Regulament se urmărește abilitarea Inspectoratului cu atribuții de control actualizate, întru asigurarea protejării intereselor financiare ale statului și aplicării corecte și uniforme a cadrului normativ. În special se menționează controlul utilizării sumelor de desemnare procentuală și atrage la răspundere beneficiarii care au încălcat regulile de utilizare a acestora în conformitate cu prevederile pct.2 subpct.4) din Regulamentul cu privire la mecanismul desemnării procentuale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1286/2016.

Astfel, conform proiectului de reorganizare Inspecția Financiară va efectua următoarele activități:

- Supraveghere bugetară;
- Inspectare financiară;
- Coordonare antifraudă;
- Controlor național al fondurilor europene.

De asemenea, Inspectoratul va avea atribuții de control ex-post privind atribuirea și executarea contractelor de achiziții publice, fapt ce va duce la eficientizarea achizițiilor publice și o mai mare responsabilizare a participanților la procedurile de achiziții publice.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu va necesita alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat, se vor acoperi din numărul unităților de personal

existente, Suplimentar, în urma reorganizării se vor optimiza 20 de unități de personal (115 din 135).

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Implementarea prevederilor proiectului necesită modificarea a 13 Hotărâri de Guvern, care necesită a fi efectuate până la intrarea în vigoare a actului normativ respectiv.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de Regulament urmează să fie consultat public cu persoanele interesate și avizat conform procedurii legale.

8. Constatările expertizei anticorupție

---

9. Constatările expertizei de compatibilitate

10. Constatările expertizei juridice

---

11. Constatările altor expertize

MINISTRU

Veronica SIREȚEANU